

Dlouhodobá preventivní strategie školy

2020 – 2023

**Základní škola
Světice**

Úvod

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem školy. Je součástí ŠVP: Učíme se společně, který vychází z příslušného RVP, dále vychází ze školního řádu ZŠ Světice. Školní preventivní strategie má pomáhat v realizaci efektivní primární prevence na naší škole.

Obsah

1	Dokumenty určující realizaci školní prevence	4
2	Charakteristika školy	5
3	Záměr školy a dlouhodobé cíle v oblasti prevence.....	7
4	Strategie školy	9
5	Okruhy prevence	11
6	Personální zajištění školy	12
7	Sít' spolupracujících organizací	14
8	Hodnocení.....	15

1 Dokumenty určující realizaci školní prevence

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem vycházejícím z platné legislativy, zvláště pak z těchto dokumentů:

- Školní vzdělávací plán školy
- Školní řád
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. (ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.) o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních (Příloha č. 3) + Koncepce poskytování poradenských služeb ve škole, č. j.: 27317/2004 – 24
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších zákonů č. 383/2005 Sb., č. 112/2006 Sb.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j.: 21 291/2010 – 28
- Metodický pokyn MŠMT k šikanování ve školách, č. j.: MSMT 22294/2013 – 1
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při prevenci a postihu záškoláctví, č. j.: 10 194/2002 – 14
- Informace MPSV k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech záškoláctví, č. j.: 2014/11306 – 231
- § 7 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 359/199 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č. j. 25 884/2003 – 24
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14 423/99 – 22
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, vydáno MŠMT, č. j. 11 691/2004 – 24
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018, vydáno MŠMT
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018, dokument vlády ČR

2 Charakteristika školy

ZŠ Světice, příspěvková organizace, je škola, která je tvořena 9. ročníky. Škola se nachází v obci Světice v okrese Praha - východ.

1. st. školy je nyní rekonstruován a přístavbou umístěn v budově bývalého kulturního domu obce Světice. Zde se nachází celkem osm učeben a tělocvična. Od školního roku 2020/2021 jsou zde umístěna i jedna třída druhého stupně. Pro žáky 2. stupně je zrekonstruována budova bývalé hasičské zbrojnice, která je od budovy 1. st. vzdálena přibližně 200 metrů.

Poloha školy v klidné části obce, v sousedství lesa a v blízkosti fotbalového a dětského hřiště napomáhá k naplňování koncepce školy zaměřené na harmonický rozvoj osobnosti každého žáka. Blízké prostředí lesa nabízí možnost výuky v přírodě, kde je možné využít didaktické herní prvky, které v sobě slučují zábavu s poznáním.

2.1 Metody prevence a aktivity školy

Metody prevence

Primární prevence je realizována třídními učiteli, ŠPP a případně externími organizacemi. Prevence je založena na vizi naší školy, na vzájemném vztahu škola - rodič - žák. Škola se snaží o vzájemnou spolupráci těchto tří složek, protože věří, že je to prevence nejúčinnější. Pořádá besedy pro žáky s preventivními tématy a snaží se pořádat alespoň jednou do roka i přednášku pro rodiče na vybrané preventivní téma. Další aktivity jsou podrobněji popsány v preventivním programu školy (PP).

Dále je prevence realizována v jednotlivých předmětech. Nejčastěji v předmětech prvouka, občanská výchova, výchova ke zdraví. Třídní učitelé kladou důraz na pozitivní vztahy ve třídě. Na prvním stupni probíhají ranní kruhy a na druhém stupni třídnické hodiny.

V rámci nespécifické prevence škola usiluje o zvyšování sebevědomí a sebeuvědomění žáků, podporu dobrých vztahů, spolupráci a komunikaci, schopnost říci svůj názor, umět podpořit, vyrovnat se se stresovými situacemi a nepodléhat manipulacím.

V rámci specifické prevence škola pracuje cíleně a zaměřuje se na jednotlivé typy rizikového chování. Využívá k tomu interaktivní, prožitkové a sebezkušenostní metody. Aktivity reagují na momentální situace, ty jsou zjišťovány na základě šetření prováděných školou (pozorování, monitoring, sociometrie, dotazníky, diskuse).

Akce školy

Škola klade důraz na aktivity pořádané pro žáky, které podporují dobré vztahy, umožňují seberealizaci a učení se v reálných situacích:

- Školní výlety
- Škola v přírodě
- Kulturní programy (kina, divadla, sport...)
- Projektové dny – „Spaní ve škole“, Den Země, apod.

- Nabídka kroužků
- Projektové vyučování
- Školní parlament

Akce pro žáky i širší rodičovskou veřejnost, které podporují spolupráci rodiny a školy:

- Velikonoční a Vánoční trhy
- Loučení se školním rokem
- Slavnost Jablůňky pro 1. roč.
- Slavnostní zahájení školního roku
- Besedy pro rodiče
- Lampionový průvod
- Rozsvěcení vánočního stromu
- Společná péče o školu – úklid nové budovy, úprava zahrady – sázení keřů ...

Kontaktní místo ve škole a informační nástěnka

Nástěnky s informacemi o preventivních aktivitách a tématech jsou umístěny v budově prvního i druhého stupně. Další informace o preventivních aktivitách školy jsou umístěny na webových stránkách školy. Na nástěnce jsou umístěny i informace a kontakty na ŠPP. Informační materiály a odborná literatura je k zapůjčení v ŠPP. Metodička prevence ve spojení s třídními učiteli informuje o preventivních aktivitách školy rodiče. Učitelství sbor je informován elektronickou cestou a nástěnkou ve sborovně.

2.2 Rizikovost školy z hlediska rizikového chování

Výhodou školy je téměř rodinné prostředí, kde se většina dětí i rodičů mezi sebou zná. Negativní jevy jsou proto velmi rychle odhaleny. Napomáhá nám i přírodní prostředí, do kterého je škola umístěna (les v blízkosti, malá vesnice).

Úzce mezi sebou spolupracují výchovná poradkyně, metodička prevence a třídní učitelé. Škola se snaží o řešení všech problémů neprodleně a v co největší spolupráci škola – rodič – žák.

Ve škole je zajištěn dozor o přestávkách, který kontroluje i riziková místa školy. Za tato místa jsou považovány: šatny, okolí toalet, atrium na druhém stupni. Dozor tedy těmto místům věnuje větší pozornost. Dohledy jsou rozepsány i na jídelnu v době obědů.

Před školou je kamerový systém, který monitoruje prostor v okolí školy.

V případě nečekaných nebo obtížných situací je vytvořen Bezpečnostní a krizový plán školy a Preventivní program, kde je podrobněji rozepsáno, jak postupovat v jednotlivých případech.

3 Záměr školy a dlouhodobé cíle v oblasti prevence

Naším záměrem je rozvoj kompetencí žáků, sociálních dovedností (umění týmové práce - kooperace, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená a efektivní komunikace, schopnost sebereflexe), pozitivní vnímání sebe sama (poznání svých silných stránek) a rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, zodpovědnost, empatie, asertivita).

Dále pak demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití. Učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností (aktivní naslouchání žákům), zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole (dohody) a vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem (proaktivní přístup).

Snažíme se o vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole, vyznáváme otevřenou komunikaci zaměřenou na vytváření přátelských vztahů.

Je pro nás důležitý přístup k informacím a práce s informacemi. Umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace a vytváření si vlastního názoru, životního postoje, zpracování vlastní zkušenosti, pocitu a poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních).

Zcela zásadní je pro nás spolupráce celé školy, všech žáků, rodičů, pedagogů (vč. asistentů pedagoga) a vedení školy, důvěra ve vztazích (žák – pedagog – rodič), otevřená komunikace mezi školou a rodiči, spolupráce v rámci pedagogického týmu a propojení školy s dalšími institucemi (odb. pracoviště, organizace působící v oblasti primární prevence, apod.)

Dlouhodobé cíle

- Zlepšovat mezilidské vztahy, podporovat vzájemnou pomoc
- Pěstovat v žácích pocit sounáležitosti k dění v naší škole, pocit hrdosti nad jejími úspěchy
- Pěstovat a důsledně vyžadovat zásady slušného chování
- Cvičit sebeovládání, umění zapojit se a obstát v kolektivu
- Pokračovat v diagnostice vztahů a snažit se o jejich zlepšení
- Zapojovat žáky do mimoškolních aktivit a nastítnit, jak správně trávit volný čas
- Ukázat dětem, jak řešit problémy, zátěžové situace, stanovit si reálný cíl v životě, to vše bez pomoci léků, drog a agresivního chování
- Rozvíjet osobnost žáka, posilovat jeho pozitivní vlastnosti
- Učit žáky rozlišovat dobré a špatné chování
- Nadále seznamovat žáky s nebezpečím návykových látek
- Podporovat spolupráci a zdravou soutěživost mezi třídami i jinými školami při školních akcích
- Podporovat v dětech uctivý vztah ke starším spoluobčanům
- Vést děti k toleranci ke spoluobčanům jiné národnosti, jiného životního stylu či náboženského vyznání

- Vést děti ke správnému využívání výpočetní techniky, vést osvětu o sociálních sítích, jejich využívání, ale i zneužívání
- Podpořit v dětech toleranci v oblasti partnerských vztahů, podat informace o rizikovém sexuálním chování

Krátkodobé cíle

viz. Preventivní program školy

4 Strategie školy

Vztah pedagog – žák

Pedagog buduje vzájemnou důvěru s žákem pomocí respektujícího přístupu. Pedagog se zajímá o žáka, podněcuje dialog, využívá metody aktivního naslouchání a vyvaruje se komunikačních bloků při řešení konfliktů. Pedagog získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Skupinová práce

Žáci velkou část vyučování spolupracují, ve dvojicích, ve skupinách, ve skupinách napříč třídami. Pedagog věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu a třídnické hodiny, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky.

Projektové vyučování a celoškolní projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Projektové vyučování podporuje intenzivní spolupráci tříd v rámci ročníku. Celoškolní projekt navíc podporuje spolupráci žáků napříč třídami a napříč ročníky. Žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším.

Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele (např. v rámci tripartitních schůzek). Jsou informováni o svém pokroku i nedostacích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči, zákonnými zástupci

Pedagogové nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace či tripartitní schůzky a třídní schůzky. Rodiče mají možnost zúčastnit se veřejných školních akcí, setkávat se pravidelně se svými učiteli, poznávat tak prostředí školy a lépe tak chápat potřeby svých dětí ve škole. Škola je otevřeným místem pro setkávání členů rodiny a pedagogů. Škola je otevřena různým formám spolupráce a setkávání s rodiči i celými rodinami.

Pedagogická diagnostika

Pedagog věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, který se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.) Na škole také působí školní psychologka.

5 Okruhy prevence

Okruhy vychází z Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28). Preventivní aktivity jsou podrobněji rozepsány v preventivním programu školy.

- Návykové látky
- Rizikové chování v dopravě
- Poruchy příjmu potravy
- Alkohol
- Syndrom CAN
- Školní šikanování
- Kyberšikana
- Homofobie
- Extremismus a rasismus, xenofobie a extremismus
- Vandalismus
- Záškoláctví
- Krádeže
- Tabák
- Krizové situace spojené s násilím
- Netolismus
- Sebepoškozování
- Nová náboženská hnutí
- Rizikové sexuální chování
- Příslušnost k subkulturám
- Domácí násilí
- Hazardní hraní

6 Personální zajištění školy

Metodička prevence

Na škole působí dvě metodičky prevence. Koordinují společně s vedením školy a ŠPP aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech, setkává se i se žáky, kteří jsou v některých případech ohrožení ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Komunikují s pedagogy a sbírají podněty. Viz. Program poradenských služeb ve škole.

Výchovná poradkyně

Na škole působí výchovná poradkyně, která úzce spolupracuje s ŠPP a s vedením školy na preventivních aktivitách. Její kompetence a vymezení práce viz. Program poradenských služeb ve škole.

Školní psycholožka

Na škole působí školní psycholožka, která úzce spolupracuje s ŠPP a s vedením školy. Nabízí pomoc rodičům i žákům, aktivně se podílí na vyhledávání situací, které je třeba řešit. Její kompetence a vymezení práce viz. Program poradenských služeb ve škole.

Třídní učitelé

Spolupracují na realizaci preventivních aktivit, monitorují situaci ve třídě. Učitelé se věnují v rámci své výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Oslovují a zapojují do řešení problémů výchovného poradce a metodiky prevence. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace (e-mail, telefon).

Ředitel školy a vedení školy

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování u žáků. Sleduje problémy v kontextu celé školy, činí personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů. Vytváří vhodné podmínky pro realizaci preventivních aktivit (materiální, personální, časové) a spolupracuje s poradenským týmem.

Ostatní pedagogičtí pracovníci

Ve výuce svých předmětů provádějí primární prevenci. V tematickém plánu předmětu označí prováděnou prevenci (Prvouka, Vlastivěda, Občanská výchova, Výchova ke zdraví, Dějepis, Zeměpis, Přírodopis). Spolupracují na realizaci preventivních aktivit. Spolupracují při realizaci volnočasových aktivit.

Odborná pracoviště

Škola spolupracuje s těmito institucemi, obrací se na ně v případě potřeby - PPP, SVP, Centra psycho-sociální pomoci, Diagnostické ústavy, Sociální odbory, Policie ČR, MP.

7 Síť spolupracujících organizací

- Policie ČR
- OSPOD
- Cesta integrace o.p.s
- Proxima Sociale o.p.s

Okresní metodik prevence

Mgr. Libuše Vyternová, tel: 251 564 211, email: vyternova@pppprahavychod.cz;
prahavychod@pppsk.cz

Pražská pedagogicko-psychologická poradna s.r.o., Malá Olivová (Olivova 224/108), Říčany, okres Praha-východ (areál Olivovy dětské léčebny)

e-mail: pppp@pppp.cz
telefon: 603 513 949
www: www.pppp.cz

Pedagogicko-psychologická poradna, Mochovská 570, Praha 9 – Hloubětín

e-mail: poradna@pppprahavychod.cz
telefon: 281 867 331
www: www.pppstredoceska.cz

Pedagogicko-psychologická poradna, Školní 2400, Říčany (budova 3. ZŠ U Říčanského lesa), okres Praha-východ

e-mail: poradna@pppprahavychod.cz
telefon: 731 417 201
www: www.pppstredoceska.cz

e-mail: ricany@pppsk.cz; svatkova@pppsk.cz

Kontaktní osoba: Mgr. Šárka Gabrielová, gabrielova@pppsk.cz
Vedoucí odloučeného pracoviště: Mgr. Jitka Svátková

Městská policie Říčany

Kontaktní adresa: Komenského nám 1619/3, Říčany, 251 01
Telefonní spojení: 323 618 150, mobilní telefon +420 725 022 76

8 Hodnocení

Na konci roku 2023 vyhodnotíme dlouhodobou preventivní strategii školy, analyzujeme výskyt řešených situací rizikového chování na škole. Po analýze výsledků zjistíme účinnost, popřípadě změníme její nastavení na další období podle aktuálních problémů.

Strategie je vyhodnocována evaluací Preventivního programu školy, který se aktualizuje každý rok.

Vypracovala: Mgr. Kristýna Plajnerová

Schválila: Mgr. Pavla Žižková

V: Světice, 7. 9. 2020